

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën
Dossier Nationale Bank van België

Schriftelijke parlementaire vraag nr. 859 van de heer Sander Loones, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG:

Enorme bedragen worden onttrokken aan de normale winstverdeling, waardoor de buffers van de centrale bank voor diezelfde belangrijke bedragen niet verder werden versterkt. Integendeel slaagt men er in om al deze winsten in het uitsluitende belang aan de Belgische Staat uit te keren, zelfs in crisisperiodes waarin zowel de regering zelf, de Europese Centrale Bank en de Nationale Bank van België (NBB) alle banken, verzekeraars en bedrijven aanzet om geen belangrijke winstuitkeringen te doen.

1. Zal de NBB de seigneuriage, bepaald over het boekjaar 2021, effectief uitbetalen aan de soevereine Belgische Staat? Of wordt er alsnog enige extra voorzichtigheid ingebouwd?

2. Welke ratio legis werd (en wordt) gehanteerd om jaarlijks een belangrijk deel van de jaarwinsten van de centrale bank door de overheid te zien toe-eigenen? Is dit ingegeven louter omwille van begrotingsbelangen? Of dient hierachter een andere strategie te worden vermoed? Zo ja, welke?

3. Indien de begrotingsbelangen inderdaad als bepalend zouden worden gezien: hadden de belangen van de vennootschap, vooral sedert 2016, geen hoger belang moeten krijgen dan de onmiddellijke financiële behoeften van de Belgische Staat, dit zeker gezien de risico's waarvoor de NBB waarschuwt?

4. Diverse media schreven recent dat, als verklaring voor de enorme onderwaardering van het aandeel van de NBB, "de Belgische overheid een onbetrouwbare meerderheidsaandeelhouder is die alles in zijn eigen belang beslist en de minderheidsaandeelhouders enkel als lastige vliegen ziet". Bent u van oordeel dat een wijziging aan de manier waarop de jaarwinsten van de NBB worden bestemd ertoe kan bijdragen dat het imago van de Belgische overheid kan worden verbeterd? Dat haar voorbeeldfunctie kan worden waargemaakt en dat dit kan bijdragen tot het herstel van vertrouwen in het beleid en in de beleidsmakers?

ANTWOORD:

De verdeling van de winsten van de Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank') is bij wet geregeld. Artikel 32 van de Organieke Wet van de Bank¹ bepaalt immers het volgende:

De jaarlijkse winsten worden op de volgende wijze verdeeld:

- 1. een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;*
- 2. van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;*
- 3. van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;*
- 4. het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.*

¹ De wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

Gelet op het Europeesrechtelijk verankerde principe van onafhankelijkheid van centrale banken², heeft de wetgever de bevoegdheden inzake reservering en dividenduitkering waarvan sprake in deze bepaling toevertrouwd aan één van de organen van de Bank, namelijk de Regentenraad. Voormelde bepaling werd in de Organieke Wet ingevoegd in 2009.³ De winsten worden sindsdien verdeeld volgens een cascadesysteem met eerst een vast dividend, vervolgens een toevoeging aan de reserves door de Regentenraad op voorstel van het Directiecomité van de Bank, vervolgens een tweede dividend vastgesteld door diezelfde Regentenraad, en – als laatste stap – de toekenning van het resterende saldo aan de Staat. De wetgever heeft deze winstverdelingscascade voorzien omwille van de specifieke situatie van de Bank. Als instelling met wettelijke taken van algemeen belang is zij niet één-op-één vergelijkbaar met andere naamloze vennootschappen. En als centrale bank met een bijzondere kapitaalstructuur is zij niet één-op-één te vergelijken met andere centrale banken. Bij invoering van deze winstverdelingsregel werd deze door een aantal private aandeelhouders van de Bank aangevochten voor het Grondwettelijk Hof.⁴ In zijn arrest van 23 juni 2010 heeft het Hof dit beroep verworpen en daarbij geoordeeld dat rekening houdend met 'de bijzondere situatie van de NBB, waarin de rol van de aandeelhouders niet dezelfde is als in andere naamloze vennootschappen' en het gegeven dat 'de doelstelling van de NBB in de eerste plaats wordt bepaald door de haar opgedragen taken van algemeen belang en niet zozeer door het streven naar winst' niet blijkt dat de onderzochte bepalingen 'op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de private aandeelhouders van de NBB'. In de uitwerking van een gepaste winstverdelingsdynamiek voor de Bank heeft de wetgever inderdaad uitdrukkelijk gestreefd naar een evenwicht tussen de financiële belangen van de Bank, die van haar aandeelhouders, te weten haar private aandeelhouders en de Staat als aandeelhouder, en die van de Staat als soevereine staat. Dit is als volgt verwoord in de parlementaire voorbereiding bij de wet⁵:

De cascade in de aanwending van het resultaat (een eerste dividend van 6%, daarna toevoeging aan de reserves, daarna vaststelling van een tweede dividend dat bij voldoende overblijvende winst ten minste 50% van de opbrengsten van de tegenpost van de reserves bedraagt, en pas in laatste instantie toewijzing van het saldo aan de Staat) garandeert aldus dat de financiële belangen van de instelling zelf, van haar aandeelhouders en van de soevereine staat allen op een evenwichtige wijze aan bod komen. Het is aan de Regentenraad, bevoegd om, in alle onafhankelijkheid, te beslissen over een reserverings- en dividendbeleid en dit vervolgens openbaar te maken, dat het toekomt over dit evenwicht te waken.

De Regentenraad heeft inderdaad dergelijk reserverings- en dividendbeleid uitgewerkt. Dit beleid is gepubliceerd op de website van de Bank.⁶ Het wordt eveneens jaarlijks opgenomen in haar ondernemingsverslag.⁷

Wat uw vraag naar de concrete toepassing van dit beleid voor boekjaar 2021 betreft, verwijs ik naar het marktcommuniqué dat de Bank op 30 maart 2022 heeft gepubliceerd⁸. Daaruit blijkt

² Zie art. 130 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Zie eveneens de doctrine van de ECB in dat verband zoals weergegeven onder punt 2.2.3 van haar convergentieverslag van 10 juni 2020, raadpleegbaar via <https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/index.en.html>.

³ Zie artikel 3 van de wet van 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

⁴ Zie GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010.

⁵ Zie de Memorie van Toelichting bij voormelde wet van 3 april 2009, DOC 52 – 1793/001.

⁶ Zie <https://www.nbb.be/nl/over-de-nationale-bank/informatie-voor-beleggers/aandeel-en-dividend>.

⁷ Zie bv. punt 3.2.7.3 van het ondernemingsverslag over boekjaar 2020 raadpleegbaar via <https://www.nbb.be/nl/over-de-nationale-bank/informatie-voor-beleggers/aandeel-en-dividend>.

⁸ Zie <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2022/cp220330nl.pdf>.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

dat de Regentenraad zijn reserverings- en dividendbeleid ongewijzigd heeft toegepast. In één van uw punten stelt u de vraag of de Bank, gelet op de financiële risico's waaraan ze is blootgesteld, geen groter gedeelte van de winst had moeten reserveren sinds 2016 en of de begrotingsbelangen van de Staat de reden vormen waarom dit niet is gebeurd. Vooreerst wil ik nogmaals herhalen dat een orgaan van de Bank zelf, nl. de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid vaststelt welk gedeelte van de winst moet worden gereserveerd, dit in overeenstemming met de Europeesrechtelijk verankerde vereisten inzake onafhankelijkheid van centrale banken. De regering heeft met andere woorden geen bevoegdheid in deze. De Regentenraad doet dit bovendien op voorstel van het Directiecomité van de Bank, eveneens een orgaan van deze instelling onder meer bevoegd voor risicobeheer en waarvan de leden bovendien genieten van de wettelijke waarborgen inzake persoonlijke onafhankelijkheid van centrale-bankbestuurders. Zoals eerder toegelicht heeft de Regentenraad een reserveringsbeleid vastgesteld dat kan worden geraadpleegd op de website van de Bank en in haar ondernemingsverslag. Volgens dit reserveringsbeleid vormt een raming van de financiële risico's waaraan de Bank is blootgesteld het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van haar reserves. Deze risico's worden berekend volgens de value at risk / expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn. Deze methodologieën worden ook door andere leden van het Eurosysteem toegepast. Bij toepassing van haar reserveringsbeleid evalueert de Regentenraad jaarlijks of de reserves dit minimumbedrag bereiken. Bovendien reserveert de Bank overeenkomstig voormeld reserveringsbeleid van de Regentenraad jaarlijks een percentage van haar winsten. Onder meer op die manier wordt de stabiliteit van het reserverings- en dividendbeleid, één van de kernelementen ervan, gewaarborgd. Vóór 2016 bedroeg deze toevoeging aan de reserves 25 percent van de winsten. Vervolgens heeft de Regentenraad in 2016⁹ beslist om deze toevoeging te verhogen tot 50 percent zolang de periode van onconventionele monetair maatregelen aanhoudt. Dit onconventioneel monetair beleid brengt immers het risico met zich dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. We denken daarbij aan de groei van de balans van de Bank ten gevolge van de monetair aankoopprogramma's ingevolge de beslissingen van de raad van bestuur van de ECB, in het bijzonder het Asset Purchase Programme en het Pandemic Emergency Purchase Programme. Kortom, ik kan u bevestigen dat het reserveringsbeleid van de Bank wel degelijk wordt vormgegeven op grond van overwegingen van risicobeheer van de instelling zelf en niet in functie van de begrotingsbelangen van de Belgische Staat. U stelt eveneens een vraag naar de *ratio legis* van de uitkering van het winstsaldo aan de Staat, de vierde en laatste stap in het cascademechanisme. Ik benadruk dat het – zoals de wet expliciet stelt – gaat om het saldo, met andere woorden de winst die overblijft nadat de eerdere stappen werden doorlopen. Het gaat dus om het restbedrag door van de te verdelen winst de te reserveren en als dividend uit te keren gedeeltes af te trekken. In dat kader is het belangrijk om op te merken dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de verhouding tussen de Bank en de Staat als aandeelhouder enerzijds en tussen de Bank en de Staat als soevereine Staat anderzijds.¹⁰ In de eerste hoedanigheid, met name de Staat als aandeelhouder, staat de Staat op gelijke voet met de andere aandeelhouders. De Staat heeft met andere woorden als aandeelhouder – net als de andere aandeelhouders – recht op hetzelfde dividend per aandeel. Daarnaast is de Staat ook soevereine Staat ten aanzien van de Bank. De Bank is immers een instelling met taken van algemeen belang die haar zijn opgedragen door de Belgische wetgever. Bepaalde van deze publieke taken, verbonden met de rol van de Bank als nationale centrale bank in het Eurosysteem¹¹, brengen belangrijke inkomsten met zich die finaal moeten terugvloeien naar

⁹ Zie de beslissing van de Regentenraad van 23 maart 2016, raadpleegbaar via <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2016/cp160323bnl.pdf>.

¹⁰ Zie in dat verband de Memorie van Toelichting bij voormelde wet van 3 april 2009, DOC 52 – 1793/001.

¹¹ In de marge merk ik op dat de monopolie-activiteiten die verderop zijn toegelicht, en in het bijzonder de uitgifte van bankbiljetten en het monetair beleid, fundamentele taken zijn van het Europees Stelsel van Centrale Banken

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

de Staat. In de parlementaire voorbereiding bij voormelde wet van 3 april 2009 wordt dit als volgt verwoord:

Kenmerkend voor een centrale bank is dat er regels bestaan voor de verdeling van haar opbrengsten die moeten garanderen dat het surplus van de inkomsten ten opzichte van haar kosten, terugvloeit naar de Staat als soevereine Staat. De belangrijkste inkomstenbronnen van een centrale bank vloeien immers voort uit de uitoefening van door de overheid verleende monopolierechten, in het bijzonder inzake de uitgifte van bankbiljetten. Dit maakt het de centrale bank mogelijk inkomsten te genereren door het creëren van kosteloze of quasi kosteloze passiva waartegenover rentedragende activa staan.

Men kan vaststellen dat de parlementaire voorbereiding spreekt over inkomstenbronnen verbonden aan 'de uitoefening van door de overheid verleende monopolierechten', waarbij als evident voorbeeld - de wetgever gebruikt de woorden 'in het bijzonder' - wordt verwezen naar de uitgifte van bankbiljetten. Hieruit volgt dat de uitgifte van bankbiljetten niet de enige bron is van monopolie-inkomsten. Denk bijvoorbeeld aan de effectenaankopen van de Bank in het kader van de monetaire aankoopprogramma's. Ook hieruit haalt de Bank bijzondere winsten, die eigen zijn aan een centrale bank, met name uit rentedragende activa die tegenover door de Bank gecreëerde passiva staan. Bovendien zijn er, door het huidige renteklimaat, bepaalde specifieke centrale-bank-passiva - bijvoorbeeld de depositofaciliteit - die eveneens inkomsten genereren. De vaststelling dat dergelijke inkomsten niet voortvloeien uit de bankbiljettenuitgifte, neemt niet weg dat ze worden verworven in het kader van de wettelijke opdrachten van de Bank als centrale bank en, aldus, op basis van de door de overheid verleende monopolierechten. Tot slot stelt u de vraag of ik een wijziging van het hierboven toegelichte winstverdelingsmechanisme genegen ben, dit om tegemoet te komen aan de kritieken van bepaalde private aandeelhouders. In antwoord daarop kan ik u meedelen dat er geen plannen zijn om de huidige regeling te herzien. Het cascademechanisme en de toepassing ervan door de Regentenraad leidt m.i. tot een billijk resultaat waarbij de financiële belangen van alle stakeholders op evenwichtige wijze aan bod komen. Ik denk met name aan de belangen van de Bank zelf, waarbij de Regentenraad in volle onafhankelijkheid en in functie van de financiële risico's beslist welk gedeelte van de winsten moet worden toegevoegd aan de reserves en aan die van de aandeelhouders, die een dividend ontvangen en daarbij bovendien genieten van bepaalde wettelijke waarborgen. In voormeld arrest van 23 juni 2010 stelde het Grondwettelijk Hof immers het volgende:

Het nieuwe artikel 32 van die wet stelt zoals voorheen het percentage van het eerste dividend vast op 6 pct. van het kapitaal. Op dat punt zijn aandeelhouders van de NBB bevoordeeld ten opzichte van aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, waar de uitkering van een jaarlijks dividend niet gewaarborgd is. Voor het eventuele tweede dividend, dat wordt bepaald door de Regentenraad, heeft de wetgever overigens een benedengrens bepaald van « minimaal 50 % van de netto opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve », terwijl anderzijds geen bovengrens is vastgelegd.

Dat het tweede dividend gebaseerd is op het rendement van de statutaire beleggingsportefeuille die de tegenpost vormt van de reserves is logisch. De wetgever zelf

(ESCB). Zie in dat verband artikelen 3, 16 en 17 tot 20 van de Statuten van het ESCB (Protocol nr. 4 betreffende de statuten van het Europees Stelsel van Centrale Banken en van de Europese Centrale Bank, aangehecht bij de Europese verdragen). De raad van bestuur van de ECB heeft daarbij een cruciale rol, gelet op de gecentraliseerde besluitvorming voor de gehele Eurozone.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

omschrijft deze portefeuille immers als 'de minst monetaire activa'.¹² Ik ben van oordeel dat de aandeelhouders op die wijze een billijk dividend ontvangen dat een aantrekkelijk rendement op hun investering oplevert. Ik wil bovendien opmerken dat het dividendbeleid van de Regentenraad stabiel is sinds de invoering van het cascademechanisme in 2009. Zoals vermeld in de toelichting bij de jaarrekening (punt 2.2.7.3) - en zoals ik daarnet reeds aanhaalde - vormt stabiliteit, naast billijkheid en transparantie immers een kernelement van het beleid van de Regentenraad. Pas in laatste instantie, nadat de belangen van de Bank als instelling en die van haar aandeelhouders aan bod zijn gekomen, wordt het winstsaldo uitgekeerd aan de Staat. De kritiek die bepaalde private aandeelhouders steevast herhalen, ondanks de vele gerechtelijke uitspraken in het voordeel van de Bank, komt eigenlijk neer op ongefundeerde aanspraken op middelen met een publiek karakter. Ik kan deze uiteraard niet onderschrijven. In dat verband wens ik trouwens op te merken dat ook het Grondwettelijk Hof in voormeld arrest heeft gesteld dat 'personen die zich aandelen verschaffen van de NBB, dienen te weten dat aan die aandelen niet dezelfde rechten zijn verbonden als aan aandelen van andere naamloze vennootschappen'. Ten slotte wil ik nog meegeven dat in deze materie rekening moet worden gehouden met de Europeesrechtelijke principes inzake centrale-bankonafhankelijkheid die voorschrijven dat ☐ zeer ☐ omzichtig moet ☐ worden omgesprongen met wijzigingen aan winstverdelingsregels van nationale centrale banken en dat deze dienen te worden overlegd en gecoördineerd met de betrokken instelling¹³ en bovendien ter advies moeten worden voorgelegd aan de Europese Centrale Bank¹⁴. In dat verband dient te worden vastgesteld dat de ECB de huidige cascadereregeling positief heeft beoordeeld met verwijzing naar de onafhankelijkheid van de organen van de Bank bij vaststelling van het reserveringsbeleid.¹⁵

¹² Zie de Memorie van Toelichting bij voormelde wet van 3 april 2009, DOC 52 – 1793/001.

¹³ Zie punt 2.2.3 van het convergentieverslag van de ECB van 10 juni 2020, raadpleegbaar via <https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/index.en.html>.

¹⁴ Zie artikel 127.4 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de Beschikking van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen.

¹⁵ Zie het advies van de ECB van 16 januari 2009 (CON/2009/4) raadpleegbaar via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009AB0004&from=NL>.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Parlementaire vraag nr. 863 van 15 februari 2022, gesteld door de heer Sander LOONES, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG:

De Nationale Bank van België (NBB) is niet langer een centrale bank met uitsluitend de uitgifte van bankbiljetten als activiteit. Door de deelname aan de (ook over 2021 nog steeds verder uitbreidende) monetaire aankoopprogramma's van de Europese Centrale Bank is de NBB verworpen tot een ware investeringsbank. De balans van de NBB is van 2015 tot eind 2020 gewoonweg verdrievoudigd tot een bedrag van 298,59 miljard euro. Eind 2020 werd voor 250 miljard euro langlopende activa (met voor een lange periode vaste doch lage-rente-inkomsten) op de balans tot uiting gebracht, die worden gefinancierd met werkmiddelen die worden vergoed met een variabele rente. Zowel De Nederlandse Bank maar ook de NBB zelf waarschuwen voor het fors gestegen renterisico, als resultaat van de verschillen in looptijd tussen de bezittingen en de verplichtingen. Deze activiteit is vergelijkbaar met de activiteit van investeringsbanken. Een activiteit die Dexia uiteindelijk noodlottig is geworden, en waar ons land tot op vandaag de gevolgen en enorme risico's voor draagt.

1. Wat is uw inschatting van deze nog steeds verder evoluerende situatie?
2. Wat is uw inschatting van vooral de fors oplopende risico's en de mogelijke zware financiële gevolgen van deze monetaire experimenten voor de aandeelhouders van onze centrale bank: in de eerste plaats voor alle burgers van dit land (want voor 50 % de meerderheidsaandeelhouder), en anderzijds voor de 50 % prive? minderheidsaandeelhouders van de NBB?
3. Op welke manier zal de Belgische Staat, als meerderheidsaandeelhouder van de centrale bank en als soevereine Staat, omgaan met de zware verliezen waarvoor de centrale banken waarschuwen, wanneer deze zich ook effectief voordoen?
4. Verdedigt de vertegenwoordiger van de minister, wanneer hij deelneemt aan de zittingen van de regentenraad, de belangen van "de Belgische Staat als aandeelhouder van de NBB" of die van "de soevereine Belgische Staat"?

ANTWOORD:

Het monetair beleid is de fundamentele taak van het Europees Stelsel van Centrale Banken (hierna: 'het ESCB'). Zie in dat verband artikelen 3 en 17 tot 20 van de Statuten van het ESCB¹⁶. De Raad van Bestuur van de Europese Centrale Bank (hierna: 'de ECB') heeft daarbij een cruciale rol, gelet op de gecentraliseerde besluitvorming voor de gehele Eurozone. De Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank') maakt deel uit van het ESCB en participeert bijgevolg aan de operationele uitvoering van het monetair beleid van het Eurosysteem. De Bank moet daarbij handelen in overeenstemming met de richtsnoeren en instructies van (de raad van bestuur van) de ECB. Het monetair beleid is een exclusieve bevoegdheid van het ESCB en dus geen regeringsbevoegdheid. Mijn persoonlijke beschouwingen over dit beleid zijn m.i. dan ook niet dienstig. De deelname van de Bank aan het monetair beleid heeft uiteraard een impact op de samenstelling van haar balans – we denken bv. aan de monetaire aankoopprogramma's van het eurosysteem – en bijgevolg ook op de financiële risico's waaraan ze is blootgesteld. In mijn antwoord op uw parlementaire vraag nr. 859 heb ik reeds gewezen op het reserveringsbeleid van de Regentenraad van de Bank waarbij een raming van

¹⁶ Protocol nr. 4 betreffende de statuten van het Europees Stelsel van Centrale Banken en van de Europese Centrale Bank, aangehecht bij de Europese verdragen.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

de financiële risico's waaraan de Bank is blootgesteld het uitgangspunt vormt voor de bepaling van het minimumniveau van haar reserves. Bovendien reserveert de Regentenraad elk jaar 50 percent van de winst zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen (waaronder voormelde aankoopprogramma's) aanhoudt. In één van uw punten vraagt u eveneens hoe, in voorkomend geval, eventuele verliezen zouden worden opgevangen. Overeenkomstig het reserverings- en dividendbeleid van de Regentenraad vormt het resultaat van het boekjaar de eerste buffer voor het opvangen van verliezen. Een negatief resultaat van het boekjaar wordt eerst ten laste gelegd van de beschikbare reserve. Vervolgens wordt het, indien nodig, gedekt door het reservefonds. De activa die de tegenpost vormen van de reserves vormen de statutaire portefeuille. Het zijn bijgevolg deze activa die voor verkoop in aanmerking zouden komen ingeval verliezen zouden moeten worden opgevangen, uiteraard met eerbiediging van mogelijke beperkingen die, in voorkomend geval, worden gesteld in het kader van het monetair beleid. Voorts verwijst ik naar mijn antwoord op uw parlementaire vraag nr. 859 waaruit blijkt het totale volume aan reserves voormelde raming van de financiële risico's overstijgt. Ten slotte ga ik, zoals gevraagd, nog even in op de rol van de Vertegenwoordiger van de Minister van Financiën binnen de governancestructuur van de Bank.¹⁷ Behalve voor de taken en de verrichtingen die onder de bevoegdheid van het ESCB vallen, de taken inzake prudentieel toezicht en de taken van de Bank in het kader van de bijdrage tot de stabiliteit van het financieel stelsel, houdt de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën toezicht op de verrichtingen van de Bank en schorst en brengt hij elke beslissing die met de wet, met de statuten en met de belangen van het Rijk strijdig zou zijn, ter kennis van de minister van Financiën. Indien de Minister van Financiën binnen acht dagen niet over de schorsing heeft beslist, mag de beslissing worden uitgevoerd. De vertegenwoordiger van de Minister van Financiën woont van rechtswege de vergaderingen van de Regentenraad, van het Auditcomité en van het Remuneratie- en benoemingscomité bij. Hij heeft er een raadgevende stem. Hij brengt over zijn opdracht ieder jaar verslag uit aan de Minister van Financiën. Via zijn vertegenwoordiger oefent de Minister van Financiën aldus namens de soevereine Staat controle uit op de werking van de Bank op het vlak van haar opdrachten van nationaal belang. In dat kader wil ik eveneens opmerken dat de parlementaire voorbereiding bij de wet van 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België volgende verduidelijking aanbrengt¹⁸:

Aangezien het reserveringsbeleid raakt aan de financiële onafhankelijkheid van de Nationale Bank, bepaalt de wet uitdrukkelijk dat de Bank het bedrag dat wordt toegekend aan de reserves, vaststelt «in alle onafhankelijkheid». Daarmee is meteen duidelijk dat de toezichts- en schorsingsbevoegdheid van de vertegenwoordiger van de minister van Financiën niet geldt ten aanzien van het gevoerde reserveringsbeleid.

**Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,
Vincent VAN PETEGHEM**

¹⁷ Zie artikel 22 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

¹⁸ Zie de Memorie van Toelichting bij deze wet, DOC 52 – 1793/001.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën
Dossier Nationale Bank van België

Parlementaire vraag nr. 864 van 15 februari 2022, gesteld door de heer Sander LOONES, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG:

De Belgische (soevereine) staat heeft (bovenop de winstuitkeringen aan de Staat als aandeelhouder) sedert 2009 voor 5,41 miljard euro aan de buffers van onze centrale bank onttrokken, winstontteigeningen die werden verantwoord als zogenaamde "vergoeding voor de seigneuriage". Alle resultaten van alle activa en passiva op de balans van de Nationale Bank van België (NBB) behoren tot de jaarwinsten van de NBB. Al deze resultaten horen tot "de relatie centrale bank - de eigenaars van de centrale bank", en dienen volgens de bepalingen van artikel 4 van de eigen statuten te worden bestemd. De wetgever beoordeelde het onderscheid tussen de seigneuriage en de vergoeding voor het kapitaal, ofwel tussen de relaties "de centrale bank - de soevereine Belgische Staat" en "centrale bank - de aandeelhouders", als fundamenteel. Met de invoering van artikel 32 in de organieke wet heeft de federale wetgever de vergoeding voor de seigneuriage willen waarborgen, en uitsluitend deze vergoeding onttrokken aan de gewone winstverdeling. Zie in dit verband de memorie van toelichting (Parl. Doc. 52 1793/001) waar de wetgever antwoordt op een advies van de Raad van State van 22 december 2008: "Het gaat er dus om, en slechts om, de staat verlener, en aldus, de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt, de correcte vergoeding te verzekeren voor het zo aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, seigneuriage genaamd. Deze standpunten en argumenten werden ook op deze manier door de Belgische staat verdedigd en bevestigd door de hoogste gerechtelijke instanties van ons land: het Grondwettelijk Hof en de Raad van State." Ondanks het fundamentele onderscheid tussen "uitsluitend de seigneuriage" en "de vergoeding van het kapitaal" werd er minstens een bedrag van 5,41 miljard euro aan de statutair bepaalde winstverdeling onttrokken. Dit lijkt de seigneuriage ruimschoots te overstijgen.

1. Bevestigt u dat het duidelijk is wat er onder seigneuriage dient te worden verstaan (want bepaald in het verdrag), hoe deze moet worden berekend en over alle nationale centrale banken op identieke manier moet worden verdeeld?
2. Heeft u, bij enig welke winstverdeling sedert 2009 doch vooral sedert 2016, (via zijn vertegenwoordiger in de regentenraad) er op gewezen dat het fundamentele onderscheid tussen "de vergoeding voor het kapitaal" en "de seigneuriage" door de voorgestelde winstverdelingen niet zou worden gerespecteerd?
3. Bestaat er een overeenkomst tussen de minister van Financiën en de regentenraad om niet enkel de seigneuriage maar ook de resultaten, verbonden aan bepaalde andere activiteiten van de NBB, te onttrekken aan "de relatie centrale bank - de eigenaars van de centrale bank"? En deze toe te voegen aan "relatie centrale bank - de soevereine Belgische Staat"?
4. Kunt u bevestigen akkoord te zijn gegaan met de interpretatie en de toepassing van artikel 32 door de regentenraad, en dus ook met de manier waarop de regentenraad de geboden vrijheid sedert 2009 heeft ingevuld? Dit omdat de vertegenwoordiger elke zitting van de regentenraad bijwoont, en beschikt over bepaalde bevoegdheden.
5. Steunt u de regentenraad dat het de bedoeling was van de federale wetgever om, via een cascadesysteem en in laatste instantie, de regentenraad in staat te stellen om alle monopolie-inkomsten van de NBB over te maken aan de soevereine Belgische Staat, en zich niet te beperken tot de seigneuriage?

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

6. In welke mate meent u het Parlement te hebben geïnformeerd - en de goedkeuring verkregen - omtrent deze belangrijke afwijking van de oorspronkelijke ratio legis welke de wetgever in 2009 heeft gehad, en bevestigd heeft voor zowel het Grondwettelijk Hof als voor de Raad van State?

7. Welke maatregelen zult u nemen opdat de regentenraad bij volgende winstverdelingen, te beginnen met deze over het boekjaar 2021, artikel 32 zal invullen met respect voor de ratio legis?

ANTWOORD:

Uw vraag betreft de uitkering van het winstsaldo van de Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank') aan de Staat. Deze uitkering vormt de laatste stap in de toepassing van de cascadereregeling vastgesteld in artikel 32 van de Organieke Wet van de Bank¹⁹ nadat eerst de nodige reserves zijn aangelegd en een dividend is uitgekeerd aan de aandeelhouders. Artikel 32 luidt immers als volgt:

De jaarlijkse winsten worden op de volgende wijze verdeeld:

- 1. een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;*
- 2. van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;*
- 3. van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;*
- 4. het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.*

In mijn antwoord op uw parlementaire vraag nr. 859 ben ik uitgebreid ingegaan op deze materie alsook op de *ratio legis* van deze bepaling. Daarbij heb ik gewezen op de monopolierechten die door de Belgische Staat aan de Bank zijn toegekend. Bepaalde taken van algemeen belang die door de Bank worden uitgeoefend brengen immers belangrijke inkomsten met zich. Deze monopolie-inkomsten verantwoorden dat het winstsaldo, nadat de financiële belangen van de instelling zelf (door een deel van de winsten toe te voegen aan haar reserves) en die van haar aandeelhouders (door de uitkering van een dividend) aan bod zijn gekomen, aan de Staat wordt toegekend. Zonder me te willen mengen in een academisch debat over de draagwijdte van het begrip 'seigneurie', kan ik nogmaals bevestigen dat de monopolie-inkomsten waarvan sprake verder reiken dan enkel de opbrengsten verbonden aan de bankbiljettenomloop. Zie het gebruik van de woorden 'in het bijzonder' in de Memorie van Toelichting bij de wet van 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België:

Kenmerkend voor een centrale bank is dat er regels bestaan voor de verdeling van haar opbrengsten die moeten garanderen dat het surplus van de inkomsten ten opzichte van haar kosten, terugvloeit naar de Staat als soevereine Staat. De belangrijkste inkomstenbronnen van een centrale bank vloeien immers voort uit de uitoefening van door de overheid verleende monopolierechten, in het bijzonder inzake de uitgifte van bankbiljetten. Dit maakt het de centrale bank mogelijk inkomsten te genereren door het creëren van kosteloze of quasi kosteloze passiva waartegenover rentedragende activa staan.

¹⁹ De wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Dit is volstrekt logisch. De Bank ontvangt immers meer monetaire inkomsten dan enkel deze verbonden aan de bankbiljettenomloop. We denken bv. aan de inkomsten verbonden aan de monetaire aankoopprogramma's en de negatieve rente die wordt aangerekend op deposito's aangehouden door private banken. Merk trouwens op dat ook binnen het Eurosysteem en in het kader van de bijzondere verdelingsregels voor monetaire inkomsten niet enkel de opbrengsten verbonden aan de bankbiljettenomloop als dergelijke monetaire inkomsten worden gekwalificeerd maar ook opbrengsten van activa die de tegenwaarde vertegenwoordigen van andere voor de bepaling van de monetaire inkomsten in aanmerking genomen passiva (bv. monetaire reserverekeningen en de depositofaciliteit) of als gevolg van de negatieve rentetarieven, opbrengsten gegenereerd door deze passiva.²⁰ Zoals toegelicht in mijn antwoord op uw parlementaire vraag nr. 859 ben ik niet bevoegd inzake winstverdeling van de Bank. Er bestaat bijgevolg ook geen overeenkomst tussen de Minister van Financiën en de Regentenraad over de materie. Ook de Vertegenwoordiger van de Minister, die de vergaderingen van de Regentenraad van rechtswege bijwoont, heeft geen toezichts- en schorsingsbevoegdheid in deze. Zie volgende passage in de parlementaire voorbereiding bij voormelde wet van 3 april 2009²¹:

Aangezien het reserveringsbeleid raakt aan de financiële onafhankelijkheid van de Nationale Bank, bepaalt de wet uitdrukkelijk dat de Bank het bedrag dat wordt toegekend aan de reserves, vaststelt «in alle onafhankelijkheid». Daarmee is meteen duidelijk dat de toezichts- en schorsingsbevoegdheid van de vertegenwoordiger van de minister van Financiën niet geldt ten aanzien van het gevoerde reserveringsbeleid.

Desalniettemin kan ik u bevestigen dat ik inderdaad van mening ben dat de Regentenraad artikel 32 van de Organieke Wet van de Bank correct toepast.

**Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,
Vincent VAN PETEGHEM**

²⁰ Zie in dat verband het Besluit (EU) 2016/2248 van de ECB van 3 november 2016 inzake de toedeling van monetaire inkomsten van de nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben. Zie ook het ondernemingsverslag van de Bank voor meer duiding hieromtrent.

²¹ Zie de Memorie van Toelichting bij deze wet, DOC 52 – 1793/001.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Parlementaire vraag nr. 865 van 15 februari 2022, gesteld door de heer Sander LOONES, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG:

De discussie wordt gevoerd in welke mate inkomsten van en verliezen op de effectenaankopen van de Nationale Bank van België (NBB) in het kader van de aankoopprogramma's van de Europese Centrale Bank (ECB) behoren tot "de relatie centrale bank - de Belgische soevereine Staat". De Nederlandsche Bank (en elke andere nationale centrale bank) rekent deze activiteiten tot "de relatie centrale bank - aandeelhouders van de centrale bank", en de winsten uit het verleden verbonden aan deze activiteiten werden ofwel gereserveerd, ofwel als vergoeding voor het kapitaal uitgekeerd aan de aandeelhouders. De Nederlandse minister van Financiën stelt het dan ook heel nadrukkelijk: wanneer de opgebouwde voorzieningen en reserves als buffer niet volstaan om toekomstige verliezen op te vangen, zal het aan de aandeelhouder toekomen om die verliezen van de centrale bank bij te passen.

1. Wat is uw standpunt hieromtrent?
2. Daar de regentenraad en de minister van Financiën onderling de keuze lijken te hebben gemaakt om "alle monopolie-inkomsten" toe te rekenen tot "de relatie centrale bank - soevereine Staat", en sedert 2009 voor 4,01 miljard euro aan de normale winstverdeling hebben onttrokken: a) Zal de Belgische Staat niet alleen alle winsten opstrijken, maar dan ook alle toekomstige verliezen afkomstig van deze zelfde activiteiten voor zijn rekening nemen? b) Welke actuele bepalingen van de organieke wet regelen deze toch waarschijnlijke problematiek? c) Werd er hierover een overeenkomst gesloten tussen de minister van Financiën en de NBB? d) Is de inhoud van een dergelijke eventuele overeenkomst bekend bij het Parlement?

ANTWOORD:

Zoals ik u reeds heb toegelicht in antwoord op uw schriftelijke parlementaire vragen nr. 859 en nr. 864 ben ik als Minister van Financiën niet bevoegd voor de winstverdeling van de Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank'). Er bestaan bijgevolg geen overeenkomsten tussen de Minister en de Regentenraad van de Bank met betrekking tot deze materie. Wat uw vraag naar de opvang van eventuele verliezen betreft, verwijs ik naar mijn antwoord op uw schriftelijke parlementaire vraag nr. 863 waarin ik heb toegelicht dat overeenkomstig het reserverings- en dividendbeleid van de Regentenraad het resultaat van het boekjaar de eerste buffer vormt voor het opvangen van verliezen. Ook heb ik in mijn antwoord geduïd dat een negatief resultaat van het boekjaar eerst ten laste wordt gelegd van de beschikbare reserve en dat het vervolgens, indien nodig, wordt gedekt door het reservefonds. Dat is ook volstrekt logisch. De bedragen die bij winstverdeling worden toegevoegd aan de reserves (in plaats van ze als winstsaldo uit te keren aan de Staat) dienen immers als financiële buffer omwille van de financiële risico's waaraan de Bank is blootgesteld. De statutaire portefeuille²² die de tegenpost vormt van deze reserves komen bijgevolg in aanmerking voor verkoop ingeval verliezen zouden moeten worden opgevangen, uiteraard met eerbiediging van mogelijke beperkingen die, in voorkomend geval, worden gesteld in het kader van het monetair beleid. Voorts zal ik mij onthouden van enige commentaar op de regels van toepassing op de Nederlandse centrale bank of op mogelijke uitspraken van mijn Nederlandse collega Minister van Financiën. Ik wil wel opmerken dat de Bank, met haar bijzondere kapitaalstructuur, niet één-op-één vergelijkbaar is met andere centrale banken. Bovendien is de winstverdeling van

²² Ter herinnering merk ik nog eens op dat het ook uit de opbrengsten van deze statutaire portefeuille is dat de aandeelhouders van de Bank een dividend ontvangen.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën
Dossier Nationale Bank van België

de nationale centrale banken van het Eurosysteem een bevoegdheid van de nationale wetgevers zonder harmonisatie op Europees niveau. Bijgevolg heeft het weinig zin om het winstverdelingsmechanisme van toepassing op de Bank te vergelijken met de regels die gelden voor andere nationale centrale banken.

Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,
Vincent VAN PETEGHEM

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Parlementaire vraag nr. 866 van 15 februari 2022, gesteld door de heer Sander LOONES, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG:

1. Ziet u erop toe dat de regentenraad een inventaris opmaakt van alle activiteiten en componenten van de jaarresultaten van de Nationale Bank van België (NBB) die tot "alle monopolie-inkomsten van de NBB" moeten worden gerekend tot de relatie centrale bank - de soevereine Belgische Staat? Waarom (niet)? Wat is hiervan het resultaat?
2. Welke criteria hanteert de regentenraad om de resultaten verbonden aan al haar activiteiten en opdrachten te kwalificeren tot de ene relatie dan wel tot de andere?
3. Rekent de regentenraad de resultaten uit het aanhouden en beheren van de officiële externe reserve-activa tot de relatie centrale bank - de Belgische soevereine Staat, of integendeel tot de relatie centrale bank - aandeelhouders?

ANTWOORD:

Zoals reeds eerder vermeld in mijn antwoord op uw schriftelijke parlementaire vragen nr. 859 en nr. 864, ben ik als Minister van Financiën niet bevoegd voor de winstverdeling van de Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank'). Gelet op de Europeesrechtelijk verankerde principes van centrale-bankonafhankelijkheid heeft de wetgever deze bevoegdheid immers toegewezen aan een orgaan van de Bank zelf, namelijk de Regentenraad. Desalniettemin ben ik in antwoord op uw schriftelijke parlementaire vragen nr. 859 en nr. 864 uitgebreid ingegaan op uw vragen met betrekking tot de *ratio legis* van de winstverdelingsregels van toepassing op de Bank en in het bijzonder de uitkering van het winstsaldo aan de Staat als laatste stap in het cascademechanisme. Zoals toegelicht ontvangt de Staat dit winstsaldo omwille van haar hoedanigheid als soevereine Staat. In dat kader heb ik u toegelicht dat niet enkel de opbrengsten van de bankbiljettenomloop monetaire inkomsten uitmaken verbonden aan monopolie-activiteiten van de Bank, maar ook opbrengsten verbonden aan andere monetaire activa en passiva. Uitgebreide informatie over het takenpakket van de Bank als nationale centrale bank in het Eurosysteem is terug te vinden op de website van de Bank.²³ Ik kan u bevestigen dat de Bank als nationale centrale bank die deel uitmaakt van het Europees Stelsel van Centrale Banken de officiële externe reserves van België aanhoudt en beheert.²⁴ Voor uitgebreide toelichting bij de inkomsten van de Bank verwijs ik naar de toelichting bij de resultatenrekening die ze opneemt in haar ondernemingsverslag.²⁵ Voorts wil ik nog eens herhalen dat het winstsaldo dat aan de Staat wordt toegekend het gedeelte van de winst betreft dat overblijft nadat de eerdere stappen in het cascademechanisme zijn doorlopen, nl. de toevoeging van een gedeelte van de winst aan de reserves en het uitkeren van een dividend aan de aandeelhouders. De statutaire portefeuille, die de tegenpost vormt van de reserves, bestaat uit beleggingen die de wetgever heeft gekwalificeerd als 'de minst monetaire activa'.²⁶ Het is uit de netto-opbrengsten op deze activa dat, overeenkomst artikel 32 van de Organieke

²³ Zie <https://www.nbb.be/nl/over-de-nationale-bank>.

²⁴ Zie in deze artikel 9bis van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

²⁵ Zie bv. punt 3.2.7.5 van het ondernemingsverslag over boekjaar 2020 raadpleegbaar via https://www.nbb.be/doc/ts/publications/nbbreport/2020/nl/t2/verslag2020_t2.pdf.

²⁶ Zie de Memorie van Toelichting bij de wet van 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, DOC 52 – 1793/001.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën
Dossier Nationale Bank van België

Wet van de Bank²⁷ en het reserverings- en dividendbeleid van de Regentenraad, dergelijk dividend wordt uitgekeerd. Dit geldt voor de private aandeelhouders maar evenzeer voor de Staat in haar relatie met de Bank als aandeelhouder.

Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,
Vincent VAN PETEGHEM

²⁷ De wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Parlementaire vraag nr. 869 van 17 februari 2022, gesteld door de heer Sander LOONES, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG

De federale wetgever heeft in 2009 de regentenraad een bijzondere vrijheid gegeven bij de verdeling van de jaarwinsten. Daarbij worden enorme bedragen aan het eigen vermogen onttrokken en overgeheveld naar de schatkist. Vragen worden gesteld of dit *sui generis* rechtskader van de Nationale Bank van België (NBB) niet te ver doorgedreven wordt. Een centrale bank, zelf toezichthouder en beursgenoteerd, en een vennootschap met de Staat als meerderheidsaandeelhouder, zou dienen te voorzien in effectieve transparantie en controle.

1. Zou het verkieslijk kunnen zijn om van de goedkeuring van de jaarlijkse winstverdeling een bevoegdheid te maken van de algemene vergadering van de eigenaars van de vennootschap (en niet langer van de regentenraad)? Waarom (niet)?

2. Wat vindt u van het idee om de directie van de NBB een "Eindrapport kapitaalbeleid NBB" te laten opstellen, dat bepaalt dat de directie autonoom de nodig bevonden provisies kan aanleggen, waarna deze voorstellen zal doen over de resterende te bestemmen jaarwinsten (welk deel zal worden gereserveerd en welk deel zal aan de aandeelhouders worden uitgekeerd), en dit rapport te beschouwen als een uitwerking van artikel 32 dat de winstverdeling dient te worden goedgekeurd door de algemene vergadering?

3. Indien er nog een vergoeding zou moeten worden toegekend voor de (reeds jaren in de feiten en onbestaande) seigneuriage, zou het dan niet beter zijn deze te kwalificeren als een kostenrubriek van de resultatenrekening (de seigneuriage van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilegie van de NBB binnen het Europees Stelsel van Centrale Banken, berekend volgens de parameters vastgelegd in het verdrag, en met toepassing van een bepaalde verdeelsleutel)? Waarom (niet)?

4. De financiële rapportering vanwege de NBB wordt op geen enkele effectieve manier gecontroleerd. De federale wetgever heeft de rapportering vrijgesteld van de controle vanwege de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), de externe bedrijfsrevisor controleert dan wel, doch rapporteert uitsluitend aan de regentenraad. De financiële rapportering van De Nederlandsche Bank wordt gecontroleerd door het Rekenhof. Hoe zou u de opties beoordelen om een controle vanwege de FSMA en van het Rekenhof te garanderen? Of welke alternatieve oplossingen ziet u dan wel om aan de bestaande toestand te verhelpen?

ANTWOORD

Een aantal van uw vragen hebben betrekking op de winstverdelingsregels van toepassing op de Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank') zoals deze zijn opgenomen in artikel 32 van de Organieke Wet van de Bank.²⁸ Het klopt dat de wetgever een eigen *sui generis* rechtskader heeft uitgewerkt voor de Bank, in het bijzonder wat de verdeling van de winsten betreft. Dit is ook logisch gelet op de specifieke situatie van de Bank. Als instelling met wettelijke taken van algemeen belang is zij niet één-op-één vergelijkbaar met andere naamloze vennootschappen. En als centrale bank met een bijzondere kapitaalstructuur is zij niet één-op-één te vergelijken met andere centrale banken.

²⁸ De wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Ik wil nogmaals in herinnering brengen dat deze *sui generis* winstverdelingsregels de toetsing door het Grondwettelijk Hof hebben doorstaan.²⁹ In het kader van die toetsing stelde het Hof expliciet dat rekening moet worden gehouden met 'de bijzondere situatie van de NBB, waarin de rol van de aandeelhouders niet dezelfde is als in andere naamloze vennootschappen' en het gegeven dat 'de doelstelling van de NBB in de eerste plaats wordt bepaald door de haar opgedragen taken van algemeen belang en niet zozeer door het streven naar winst'. Voorts wil ik nog eens het Europeesrechtelijk verankerde principe van onafhankelijkheid van centrale banken in herinnering brengen.³⁰ De doctrine van de Europese Centrale Bank (hierna: 'de ECB') inzake financiële onafhankelijkheid stelt in dat verband dat het in principe toekomt aan de besluitvormende organen van een Nationale Centrale Bank om beslissingen inzake winstverdeling te nemen - op professionele gronden - en dat dergelijke beslissingen in beginsel niet morgen worden onderworpen aan de discretie van derden. In dat kader wil ik opmerken dat de algemene vergadering van aandeelhouders geen orgaan uitmaakt van de Bank.³¹ De algemene vergadering is bijgevolg niet geschikt om beslissingen inzake winstverdeling te nemen. Gelet op de samenstelling van de algemene vergadering zou er bovendien een risico ontstaan op druk vanwege de Staat als aandeelhouder of vanwege de private aandeelhouders om beslissingen inzake winstverdeling te nemen die ingaan tegen de financiële belangen van de Bank als instelling zelf, nl. het aanleggen van voldoende financiële buffers in functie van de financiële risico's waaraan ze is blootgesteld. Dit zou lijnrecht ingaan tegen het principe van financiële onafhankelijkheid. Dit principe houdt immers in dat een Nationale Centrale Bank over voldoende financiële middelen moet kunnen beschikken om haar mandaat en opdrachten te vervullen en niet in een positie mag worden gebracht waarin dit niet het geval zou zijn. In dat kader wil ik nog eens herhalen dat de ECB – zoals het Europees recht voorschrijft – in 2009 werd geconsulteerd bij invoering van de huidige winstverdelingsregels³². De ECB gaf toen een positief advies en overwoog daarbij onder meer hetgeen volgt:

Globaal verwelkomt de ECB het wetsontwerp, aangezien het de regels inzake de verdeling van inkomsten van de NBB verduidelijkt en het de organen van de NBB de nodige discretie verleent bij de toewijzing van de winst. Dienaangaande, verwijst het wetsontwerp expliciet naar de onafhankelijkheid van de organen van de NBB bij de vaststelling van het reserveringsbeleid van de NBB.

In antwoord op uw vraag naar de mogelijkheid voor de Bank om haar financiële risico's te dekken door algemene risicovoorzieningen aan te leggen in plaats van reserves wil ik wijzen op het evenwicht dat vervat zit in (de *ratio legis* van) artikel 32 van de Organieke Wet. Dit evenwicht houdt in dat de algemene financiële buffers worden opgebouwd in de vorm van reserves die worden belegd in een statutaire beleggingsportefeuille. Uit de netto-opbrengst van deze portefeuille wordt een dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Indien de Bank deze logica zou omkeren en haar algemene financiële buffers zou aanleggen in de vorm van voorzieningen zou dit een tweevoudig negatief effect hebben op de private aandeelhouders: voorzieningen doen immers (i) de statutaire portefeuille niet aangroeien en (ii) vallen bij terugneming in het resultaat in plaats van te worden uitgekeerd als dividend. Om deze reden werkt de Bank niet met algemene risicovoorzieningen.

²⁹ Zie GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010.

³⁰ Zie art. 130 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Zie eveneens de doctrine van de ECB in dat verband zoals weergegeven onder punt 2.2.3 van haar convergentieverslag van 10 juni 2020, raadpleegbaar via <https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/index.en.html>.

³¹ Zie artikel 17 van de Organieke Wet van de Bank dat de organen van de Bank opsomt, nl. de Gouverneur, het Directiecomité, de Regentenraad, de Sanctiecommissie en het Afwikkelingscollege.

³² Zie het advies van de ECB van 16 januari 2009 (CON/2009/4) raadpleegbaar via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009AB0004&from=NL>.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

In antwoord op uw parlementaire vragen nr. 859 en nr. 864 ben ik reeds uitgebreid ingegaan op de winstverdelingsregels van toepassing op de Bank en in het bijzonder de *ratio legis* van de uitkering van het winstsaldo aan de Staat. Ik heb daarbij toegelicht waarom het passend is dat het winstsaldo pas wordt toegekend aan de Staat nadat de financiële belangen van de instelling zelf (door een deel van de winsten toe te voegen aan haar reserves) en die van haar aandeelhouders (door de uitkering van een dividend) aan bod zijn gekomen. Indien de belangen van de Staat eerst aan bod zouden komen, bv. door een vergoeding voor de monopolie-inkomsten van de Bank te boeken als kostenrubriek in de resultatenrekening, dan zou dit kunnen leiden tot situatie waarin onvoldoende rekening kan worden gehouden met de financiële belangen van de instelling zelf en die van haar aandeelhouders, bv. ingeval er na vergoeding van de Staat te weinig winst overblijft voor een afdoende toevoeging aan de reserves en de uitkering van een billijk dividend. Dit zou bijgevolg indruisen tegen het Europeesrechtelijk verankerde principe van centrale-bankonafhankelijkheid. In dezelfde zin stelt de ECB in haar doctrine dat centralebankwinsten pas aan de Staat mogen worden uitgekeerd nadat geaccumuleerde verliezen uit voorgaande jaren zijn gedekt en de voor de veiligstelling van de reële waarde van het kapitaal en de activa vereiste financiële voorzieningen werden getroffen en dat een heffing op de niet-gerealiseerde kapitaalwinsten van een Nationale Centrale Bank het beginsel van financiële onafhankelijkheid zou kunnen aantasten. Bovendien zou een dergelijke constructie niet in overeenstemming zijn met het eveneens Europeesrechtelijk verankerde verbod op monetaire financiering.³³ De ECB stelt immers in haar doctrine inzake dit verbod³⁴ dat de uitkering van centralebankwinsten die nog niet volledig zijn gerealiseerd, verantwoord en gecontroleerd niet verenigbaar is met dit principe. Ten slotte ga ik nog even in op uw vraag inzake controle van de financiële verslaggeving van de Bank. Vooreerst wil ik nogmaals de eigenheid van de Bank benadrukken. Als instelling met wettelijke taken van algemeen belang is zij niet één-op-één vergelijkbaar met andere naamloze vennootschappen. En als centrale bank met een bijzondere kapitaalstructuur is zij niet één-op-één te vergelijken met andere centrale banken. Daarnaast wil ik opmerken dat zeer omzichtig moet worden omgesprongen met voorstellen tot wijziging van de regels inzake controle en toezicht op de Bank, dit omwille van de Europeesrechtelijk verankerde regels inzake centrale-bankonafhankelijkheid. Bovendien dienen dergelijke voorstellen ter advies te worden voorgelegd aan de Europese Centrale Bank³⁵. De Bank staat als beursgenoteerde vennootschap onder het toezicht van de FSMA, bijvoorbeeld wat de toepassing van de regels inzake marktmisbruik betreft. Het klopt dat dit toezicht evenwel beperkt is gelet op de wettelijke vrijstelling voor de Bank van de verplichtingen inzake periodieke informatie en, bijgevolg, ook van de controle erop. Deze vrijstelling is internrechtelijk verankerd in artikel 18, § 1, 1° van het KB van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot verhandeling op een gereguleerde markt. Deze vrijstelling van de verplichtingen inzake periodieke informatie geldt niet enkel voor de Bank maar ook voor de Europese Centrale Bank en de andere nationale centrale banken van de lidstaten van de Europese Unie, ongeacht of deze al dan niet aandelen of andere effecten uitgeven. Zie in dat verband artikel 8.1, a) van Richtlijn 2004/109/EG van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan de effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG. Het betreft een bewuste keuze van de Europese wetgever.

Dit neemt niet weg dat de Bank haar financiële verslaggeving opmaakt in overeenstemming met het *sui generis* rechtskader dat op haar van toepassing is. Dit werd bevestigd door de

³³ Zie artikel 123 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

³⁴ Zie punt 2.2.5 van het convergentieverslag van de ECB van 10 juni 2020, raadpleegbaar via <https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/index.en.html>.

³⁵ Zie artikel 127.4 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de Beschikking van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

hoven en rechtbanken van ons land tot op het hoogste niveau.³⁶ Voorts is de financiële verslaggeving van de Bank onderworpen aan een belangrijke set van interne en externe controlemechanismen die m.i. minstens even uitgebreid en effectief zijn als deze van toepassing op gemeenrechtelijke vennootschappen. Deze controlestructuur werd bovendien vrij recent geoptimaliseerd doordat de wetgever een aantal wijzigingen heeft aangebracht aan de governancestructuur van de Bank³⁷ – wijzigingen die in werking zijn getreden op 18 mei 2020 – met name wat de samenstelling van de Regentenraad betreft en de organisatie van het auditcomité als subcomité in de schoot van deze Regentenraad. Hieronder volgt een overzicht van deze interne en externe controlemechanismen. Vooreerst dient te worden opgemerkt dat verschillende departementen van de Bank worden betrokken bij de opmaak van haar jaarverslag en jaarrekening. Daarbij zijn er tussenkomsten van diensten uit de drie verdedigingslijnen die de Bank heeft uitgebouwd in haar interne controlestructuur. We denken daarbij in de eerste plaats aan de dienst boekhouding, het secretariaat-generaal, de dienst loonadministratie, de juridische dienst en het departement tweedelijnsverdediging. Voor wat de financiële risico's betreft is de directeur-schatbewaarder verantwoordelijk voor de dienst middle office, die belast is met het identificeren, de evaluatie, het beheer en de rapportering van de risico's die voortvloeien uit de activiteiten van de Bank op het vlak van portefeuillebeheer. Zoals ik heb toegelicht in antwoord op uw parlementaire vraag nr. 859 vormt een raming van de financiële risico's het uitgangspunt voor het berekenen van het minimumbedrag van de reserves van de Bank bij toepassing van het reserveringsbeleid van de Regentenraad. Daarnaast doet de dienst interne audit de nodige controles teneinde aanvullende zekerheid te verstrekken. Om zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de departementen en diensten te waarborgen, ressorteert de dienst interne audit rechtstreeks onder de Gouverneur en draagt hij geen directe operationele verantwoordelijkheid. Hij brengt verslag uit aan het Directiecomité en aan het auditcomité. De chef van de dienst interne audit is lid van het Internal Auditors Committee (IAC) van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB). De dienst interne audit volgt de methodologie, doelstellingen, verantwoordelijkheden en rapporteringskanalen die binnen het ESCB zijn vastgelegd, onder andere in het Eurosysteem/ESCB Audit Charter, dat werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de ECB. Een intern Auditcharter, dat op voorstel van het auditcomité werd goedgekeurd door het Directiecomité en de Regentenraad, beschrijft de rol van de auditfunctie, haar verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de uitoefening van haar opdrachten. Ook in het kader van de werking van de organen van de Bank is haar interne controlestructuur verder uitgebouwd. De Regentenraad hoort als bevoegd orgaan het auditcomité alvorens te beslissen over de goedkeuring van de jaarrekening en kan het auditcomité verzoeken specifieke vragen in dit verband te onderzoeken en hem daarover verslag uit te brengen. Dit auditcomité is immers bevoegd voor de monitoring van het financiële verslaggevingsproces. Het auditcomité is, in een raadgevende rol, tevens belast met de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer en van de interne audit van de Bank. Het beoordeelt eveneens de doeltreffendheid van de interne audit en monitort de wettelijke controle op de jaarrekening door de bedrijfsrevisor en diens onafhankelijkheid. Ook beoordeelt het auditcomité de relevantie en het consequent karakter van de boekhoudregels die de Regentenraad vaststelt. De leden van het auditcomité zijn deskundig op het gebied van boekhouding en audit, gelet op hun economische of financiële opleiding en/of de op die gebieden verworven relevante beroepservaring. Bovendien moet een meerderheid van de leden van het auditcomité onafhankelijk zijn in de zin van de vennootschapswetgeving. Dat geldt met name voor de voorzitter van het auditcomité. Het remuneratie- en benoemingscomité, het andere subcomité van de Regentenraad waarvan eveneens een meerderheid van de leden onafhankelijk moet zijn in de zin van de vennootschapswetgeving, staat de Regentenraad bij wat de bevoegdheden inzake remuneratiebeleid en

³⁶ Zie Kh. Brussel 22 mei 2015, *onuitg.* A/14/00501; Brussel 28 oktober 2019, *onuitg.*, 2015/AR/1427, Cass. 19 oktober 2020, *onuitg.*, C.20.0106.N.

³⁷ Zie artikel 3 tot en met 11 van de wet van 2 mei 2019 houdende diverse financiële bepalingen.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

remuneratieverslag betreft. De Bank is daarenboven aan verschillende externe controles onderworpen. De eerste controle wordt uitgeoefend door de bedrijfsrevisor. Deze controleert en certificeert de rekeningen van de Bank en dit in overeenstemming met de internationale controlestandaarden. De bedrijfsrevisor heeft tot dusver steeds een oordeel zonder voorbehoud geformuleerd bij de certificatie van de financiële verslaggeving van de Bank. De bedrijfsrevisor brengt inderdaad verslag uit aan de Regentenraad van de Bank aangezien dit het orgaan is dat bevoegd is voor de goedkeuring van de financiële verslaggeving. Dat neemt niet weg dat het verslag van de bedrijfsrevisor wordt opgenomen in het ondernemingsverslag van de Bank en op die manier publiek beschikbaar is.³⁸ Daarnaast ziet de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën toe op de verrichtingen van de Bank behalve - gelet op de onafhankelijkheidsvereisten die op de Bank van toepassing zijn - wat de opdrachten en verrichtingen betreft die ressorteren onder het Europees Stelsel van Centrale Banken, de taken inzake prudentieel toezicht en de taken van de Bank in het kader van de bijdrage tot de stabiliteit van het financieel stelsel.³⁹ Deze vertegenwoordiger van de minister heeft binnen deze grenzen het recht om die verrichtingen te controleren en zich te verzetten tegen elke beslissing die strijdig zou zijn met de wet, de statuten of de belangen van de Staat. Hij zetelt van rechtswege in de Regentenraad, in het auditcomité en in het remuneratie- en benoemingscomité. Bovendien is de Bank, in voorkomend geval, uiteraard ook onderworpen aan toetsing door de rechterlijke macht. In dat verband wil ik opmerken dat de Bank sinds het begin van deze eeuw in een lange reeks geschillen is verwikkeld ingeleid door bepaalde van haar private aandeelhouders. Het gaat om geschillen betreffende het statuut van de externe reserves, betreffende de emissie van bankbiljetten, betreffende de boekhoudkundige verwerking van terugnemingen op voorzieningen, betreffende de eigendom van goud en goudmeerwaarden, betreffende de wettelijke regel van de winstbestemming, betreffende de opmaak van de jaarrekening en betreffende de samenstelling van haar organen. Deze geschillen hebben geresulteerd in een reeks vonnissen en arresten⁴⁰, tot op het hoogste niveau, waarin de Bank steeds in het gelijk werd gesteld. Steeds werd het *sui generis* rechtskader bevestigd en werd vastgesteld dat de Bank de regels die op haar van toepassing zijn correct toepast.

Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,
Vincent VAN PETEGHEM

³⁸ Zie bv. punt 3.3 van het ondernemingsverslag over boekjaar 2020, raadpleegbaar via https://www.nbb.be/doc/ts/publications/nbbreport/2020/nl/t2/verslag2020_t2.pdf.

³⁹ Zie artikel 22 van de Organieke Wet van de Bank.

⁴⁰ Betreffende het statuut van de externe reserves : Arbitragehof 10 december 2003, nr. 160/2003. Betreffende de emissie van bankbiljetten : Kh. Brussel 27 oktober 2005, *TRV* 2005, afl. 7, 504; Brussel 30 september 2010, *TBH* 2012, afl. 1, 76, noot A. VANDOOOLAEGHE; Cass. 6 juni 2013, *Arr.Cass.* 2013, afl. 6-7-8, 1400. Betreffende de boekhoudkundige verwerking van terugnemingen op voorzieningen : Kh. Brussel 2 februari 2006, *Bank Fin.R.*, 2007/1, 47; Brussel 30 september 2010, *TBH* 2012, afl. 1, 76, noot A. VANDOOOLAEGHE. Betreffende de eigendom van goud en goudmeerwaarden : Kh. Brussel 9 maart 2007, *onuitg.*, 280/04; Brussel 1 juni 2011, *Bank Fin.R.* 2012, afl. 5-6, 344. Betreffende de wettelijke regel van de winstbestemming: GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010. Betreffende de opmaak van de jaarrekening : Kh. Brussel 22 mei 2015, *onuitg.* A/14/00501; Brussel 28 oktober 2019, *onuitg.*, 2015/AR/1427, Cass. 19 oktober 2020, *onuitg.*, C.20.0106.N. Betreffende de goedkeuring van de jaarrekeningen 2016 en 2017 : Orb. Brussel 25 juni 2020, *onuitg.* A/19/01203.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën Dossier Nationale Bank van België

Parlementaire vraag nr. 870 van 17 februari 2022, gesteld door de heer Sander LOONES, Volksvertegenwoordiger, aan de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding, de heer Vincent VAN PETEGHEM

VRAAG

Gelet op het beleid van winstverdeling van de Nationale Bank van België (NBB), stelt zich de vraag naar de plaats en de rol van de privéaandeelhouders van de NBB.

1. Deelt u de mening dat vooral de belangen van de privéaandeelhouders van de NBB zijn geschaad? Waarom (niet)? Welke maatregelen zult u nemen opdat de onterecht verkregen jaarwinsten zowel als de gedeelde opbrengsten opnieuw worden ingebracht in de vennootschap? Of op welke manier zal de schade van de privéaandeelhouders van de NBB worden vergoed?
2. Bent u het ermee eens dat er best maatregelen worden ondernomen om te garanderen dat de privé-eigenaars van de NBB, die 50 % van het kapitaal hebben ingebracht en die ook 50 % van de risico's dragen, best niet worden verdreven uit het kapitaal van de vennootschap?
3. Had de regentenraad, vooral sedert 2016 toen van enige vergoeding voor seigneuriage geen enkele sprake meer kon zijn, de dividendpolitiek niet moeten wijzigen om het vooropgestelde doch reeds ernstig verstoorde evenwicht tussen de financiële belangen enigszins te herstellen?
4. Bent u het ermee eens dat, gelet op het jarenlang gevoerde beleid, het niet terecht zou zijn dat, zodra er zich in de toekomst enorme verliezen zouden voordoen, het niet redelijk zou zijn om te verwachten dat de privéaandeelhouders beschikken over de nodige middelen om een noodzakelijke bijkomende kapitaalbreng door te voeren?

ANTWOORD

Deze vraag maakt deel uit van een reeks vragen die u heeft gesteld met betrekking tot de winstverdelingsregels die van toepassing zijn op de Nationale Bank van België (hierna: 'de Bank') en de toepassing van deze regels door de Regentenraad, een orgaan van de Bank. In antwoord op uw andere vragen over deze kwestie ben ik reeds omstandig ingegaan op deze materie. Zo heb ik de *ratio legis* van het winstverdelingsmechanisme geduid in antwoord op uw vragen nr. 859 en nr. 864. Ook heb ik toegelicht welke overwegingen aan de basis liggen van het reserverings- en dividendbeleid van de Regentenraad (zie het antwoord op uw vraag nr. 859), met bijzondere verwijzing naar de berekening van de financiële risico's die het uitgangspunt vormt voor het minimumbedrag van de reserves en de beslissing die de Regentenraad in 2016 heeft genomen om 50 percent van de jaarwinsten te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt. Daarnaast heb ik in antwoord op uw vraag nr. 863 geduid hoe eventuele verliezen zouden worden opgevangen. Voorts heb ik uitvoerig toegelicht waarom de toepassing van de winstverdelingsregels van de Bank geen regeringsbevoegdheid is, met verwijzing naar het Europeesrechtelijk verankerde principe inzake centrale-bankonafhankelijkheid. Desalniettemin geef ik nog volgende slotbeschouwingen mee. De bepalingen opgenomen in artikel 32 van de Organieke Wet van de Bank⁴¹ vormen m.i. een correct mechanisme ter verdeling van de winsten van de Bank. De financiële belangen van alle stakeholders komen daarbij op evenwichtige wijze aan bod, nl. die van de Bank zelf, van haar aandeelhouders en van de soevereine Staat. Niet onbelangrijk is het gegeven dat de soevereine Staat pas in laatste instantie het winstsaldo krijgt toegewezen, nadat de Bank zelf afdoende reserves heeft aangelegd en een billijk

⁴¹ De wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

Schriftelijke vragen aan de Minister van Financiën

Dossier Nationale Bank van België

dividend heeft uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dit mechanisme heeft bovendien de toets van het Grondwettelijk Hof⁴² doorstaan. Het Hof verwees daarbij expliciet naar 'de bijzondere situatie van de NBB, waarin de rol van de aandeelhouders niet dezelfde is als in andere naamloze vennootschappen' en naar het gegeven dat 'de doelstelling van de NBB in de eerste plaats wordt bepaald door de haar opgedragen taken van algemeen belang en niet zozeer door het streven naar winst'. Bovendien stelde het Hof vast dat de wetgever bijzondere waarborgen heeft voorzien voor de aandeelhouders van de Bank:

Het nieuwe artikel 32 van die wet stelt zoals voorheen het percentage van het eerste dividend vast op 6 pct. van het kapitaal. Op dat punt zijn aandeelhouders van de NBB bevoordeeld ten opzichte van aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, waar de uitkering van een jaarlijks dividend niet gewaarborgd is. Voor het eventuele tweede dividend, dat wordt bepaald door de Regentenraad, heeft de wetgever overigens een benedengrens bepaald van « minimaal 50 % van de netto opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve », terwijl anderzijds geen bovengrens is vastgelegd.

Voorts stelt de Regentenraad van de Bank dat zijn reserverings- en dividendbeleid billijkheid, transparantie en stabiliteit als kernelementen heeft. Dit is m.i. correct. De aandeelhouders van de Bank ontvangen een billijk dividend uit de opbrengsten van de statutaire portefeuille, het beleid is gepubliceerd op de website van de Bank en wordt opgenomen in haar ondernemingsverslag en, behoudens de beslissing die de Regentenraad in 2016 heeft genomen om het reserveringspercentage te verhogen tot 50 percent omwille van de financiële risico's die het gevolg zijn van de onconventionele monetaire maatregelen, is het beleid ongewijzigd toegepast sinds 2009. Ik wil nog even stilstaan bij voormeld arrest van het Grondwettelijk Hof. In dit arrest overwoog het Hof het volgende:

Personen die zich aandelen verschaffen van de NBB, dienen te weten dat aan die aandelen niet dezelfde rechten zijn verbonden als aan aandelen van andere naamloze vennootschappen.

Hiermee wordt geraakt aan de kern van de betwistingen en geschillen die een aantal private aandeelhouders van de Bank nu al jaren voeren. Deze personen hebben wetens en willens geïnvesteerd in aandelen van de Nationale Bank van België, een centrale bank met een *sui generis* rechtskader en taken van algemeen belang en zonder doelstelling van winstmaximalisatie. De Bank communiceert hier zeer transparant over.⁴³ Desalniettemin weigeren een aantal aandeelhouders de beperkingen die het gevolg zijn van deze specifieke kenmerken van hun investering te aanvaarden, ondanks een indrukwekkende reeks van vonnissen en arresten waarin het *sui generis* rechtskader van de Bank en de toepassing ervan steeds werden bevestigd.⁴⁴

**Vice-eersteminister en Minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,
Vincent VAN PETEGHEM**

⁴² Zie GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010.

⁴³ Zie bv. de veelheid aan informatie die terug te vinden is op de website van de Bank onder de rubriek 'informatie voor beleggers': <https://www.nbb.be/nl/over-de-nationale-bank/informatie-voor-beleggers>.

⁴⁴ Zie mijn antwoord op uw vraag nr. 869. Zie eveneens J. DIRIX, "De Nationale Bank van België als NV *sui generis* en de omvang van het vraagrecht van de individuele aandeelhouder", *TRV-RPS* 2021, 80-92.